

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019670	IES do Castro	Vigo	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Lingua galega e literatura I	1º Bac.	3	105

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	8
4.1. Concrecións metodolóxicas	33
4.2. Materiais e recursos didácticos	37
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	38
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	38
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	40
5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias	40
6. Medidas de atención á diversidade	41
7.1. Concreción dos elementos transversais	42
7.2. Actividades complementarias	44
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	44
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	45
9. Outros apartados	46

1. Introducción

A materia de Lingua Galega e Literatura mantén en 1º de Bacharelato continuidade coa etapa anterior e, amais, presenta uns fins específicos en consonancia cos obxectivos desta etapa, que buscan a adquisición das competencias indispensables para o futuro formativo e profesional do alumnado e a capacitación para o acceso á educación superior.

Esta proposta didáctica está destinada ao Instituto de Educación Secundaria do Castro, centro urbano por excelencia, que imparte amais da Educación Secundaria Obrigatoria, a postobrigatoria, cos dous niveis de Bacharelato: 1º e 2º.

O nivel de 1º de Bacharelato, para o que se ofrece a programación, presenta certa heteroxeneidade porque o instituto acolle alumnado da ESO de distintos centros de procedencia. Ademais, dentro do Bacharelato contamos coa liña do Bacharelato internacional (BI), o que aumenta a complexidade dos enfoques e, entre outros aspectos, a secuenciación, xa que nesta modalidade o remate do período lectivo é anterior con respecto ao Bacharelato ordinario.

Dende o punto de vista Sociolingüístico a tendencia ao bilingüismo diglósico segue a facerse máis acusada, fundamentalmente na expresión oral, aínda que queda compensada no plano escrito pola mellora substancial do nivel de coñecemento acadado nos niveis anteriores e pola preocupación da proba externa do final da etapa.

Tendo en conta estas características e ao abeiro do Decreto 157/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo do Bacharelato na Comunidade autónoma de Galicia, a materia de Lingua Galega e Literatura ten como finalidade, por unha banda, mellorar a eficacia comunicativa do alumnado na produción, recepción e interacción oral, escrita e multimodal e, pola outra, favorecer un uso ético da linguaxe a prol da convivencia democrática, a resolución dialogada dos conflitos e a construción de vínculos persoais e sociais baseados no respecto e na igualdade de dereitos de todas as persoas. Deste xeito, a materia contribúe á progresión no desenvolvemento de todas as competencias clave.

Con respecto aos contidos que se abordan en 1º de Bacharelato, estes non son significativamente diferentes ao da etapa anterior, senón que a diferenza radica no grao de profundidade coa que son tratados, tanto no ámbito lingüístico coma no literario; pero coa particularidade de que no Bacharelato, o desenvolvemento das competencias do alumnado requirirá unha maior atención a textos académicos e dos medios de comunicación e atenderá á diversidade lingüística existente na Península ibérica, en especial á lingua portuguesa.

En resumo e, de xeito moi global, incidirase no estudo e a práctica da lingua escrita e oral para obtermos persoas destras en ambas as competencias, pero, de maneira especial, na oral sempre tendo presente que a lingua forma parte do noso patrimonio cultural e literario.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Explicar e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural da Península Ibérica (e, máis concretamente, do portugués, catalán e éuscaro) e a riqueza dos bloques e áreas dialectais do galego, así como da reflexión sobre os fenómenos do contacto entre linguas, para favorecer a reflexión interlingüística, para combater os estereotipos e prexuízos lingüísticos e para valorar esta diversidade como fonte de patrimonio cultural.	1-2-5	2-3	4			1-2		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais, con especial atención aos textos académicos e dos medios de comunicación, recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, para formarse opinión e para ampliar as posibilidades de gozo e lecer.	2	2	1	2-3	40	3		
OBX3 - Producir textos orais e multimodais, con atención preferente aos de carácter académico, con rigor, fluidez, coherencia, cohesión e o rexistro adecuado, atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos, e participar en interaccións orais con actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais, como para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2-3		
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade, para dar resposta a necesidades e intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	40	3		
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos, con especial atención aos xéneros discursivos do ámbito académico, para construír coñecemento e dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	50	2		
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación, e integrala e transformala en coñecemento para comunicala, cun punto de vista crítico e persoal á vez que respectuoso coa propiedade intelectual, especialmente no marco da realización de traballos de investigación sobre temas do currículo ou vinculados ás obras literarias lidas.	3			1-2-3-4	40	2	3	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que se enriqueza progresivamente en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras, e partillar experiencias lectoras para construír a propia identidade lectora e gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	11			2-31-32
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras relevantes do patrimonio galego, lusófono e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permiten establecer vínculos entre textos diversos, para conformar un mapa cultural, para alargar as posibilidades de gozo da literatura e para crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-31-32-42
OBX9 - Consolidar e afondar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, e reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística, para aumentar o repertorio comunicativo e para mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita como de comprensión e interpretación crítica.	1-2	2	1-2		50			
OBX10 - Pór as prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, a resolución dialogada dos conflitos e a igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos de poder a través da palabra, para favorecer un uso non só eficaz senón tamén ético e democrático da linguaxe.	1-5	3		3	31	1-2-3		

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Comunicámonos?	Realizarase unha avaliación inicial nas primeiras sesións a partir da visualización do documental "Linguas cruzadas". A temática do documental servirá para reflexionar e realizar un pequeno debate sobre algunhas cuestións sociolingüísticas (bilingüismo, linguas en contacto, diglosia, conflito lingüístico, etc). Abordarase o tema A comunicación e a linguaxe (tipos de comunicación, lingua	9	10	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Comunicámonos?	<p>como sistema signos etc.). As tarefas realizadas a propósito do signo lingüístico e do seu significante e significado permitirán tratar as relacións semánticas.</p> <p>Ao ser a unidade de comezo de trimestre, o alumnado realizará ao longo da avaliación a lectura dunha obra literaria.</p> <p>Tamén se facilitará o tema ou temas para a realización da tarefa oral e abordarse a presentación académica oral.</p>	9	10	X		
2	De substantivos e adxectivos	<p>Esta unidade estará centrada no estudo das categorías gramaticais substantivo e adxectivo.</p> <p>Ademais no relativo á tipoloxía textual estudarase o artigo de opinión.</p> <p>Unha actividade con substantivos permitirá estudar a formación do galego (linguas de substrato, superestrato e adstrato).</p> <p>Proporase a reflexión sobre a existencia de medios de comunicación en lingua galega e establecerase unha actividade (individual) semanal de carácter oral para fomentar a expresión oral, a alfabetización informacional e o rexeitamento das noticias falsas.</p>	8	8	X		
3	Coloca ben o pronome: Dígocho eu!	<p>Esta unidade xirará en torno á categoría gramatical pronome; na súa clasificación e, fundamentalmente, na colocación.</p> <p>Amais, analizaranse as diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita.</p> <p>No relativo á tipoloxía textual, abordarase a noticia.</p>	7	7	X		
4	Os amores e odios na Idade Media	<p>Esta unidade estará centrada no coñecemento da lingua medieval (o galego antigo) e no estudo do xénero poético, especialmente, a lírica medieval galego portuguesa (cantigas de amigo, amor e escarnio e maldicir).</p> <p>Combinarase a lectura guiada coa lectura autónoma de textos desta época e para levar a cabo esta tarefa facilitaráselle ao</p>	10	10	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	Os amores e odios na Idade Media	<p>alumnado un repertorio de bases de datos online que lle pode ser de utilidade.</p> <p>Realizarase un pequeno proxecto cooperativo de investigación centrado no estudo dunha cantiga para o cal será preciso manexar distintas fontes de consulta, en formato papel e dixital.</p>	10	10	X		
5	Eu son aquel...: os adnominais	<p>Esta unidade xirará en torno ao estudo dos artigos, demostrativos, posesivos, cuantificadores, identificadores, relativos, interrogativos e exclamativos.</p> <p>Analizaranse as propiedades lingüísticas (coherencia, cohesión e adecuación).</p> <p>Ademais explicase a entrevista e propoñeráselle ao alumnado a realización dunha entrevista a alguén da súa contorna.</p> <p>Ao ser a unidade de comezo de trimestre, o alumnado realizará ao longo da avaliación a lectura dunha obra literaria.</p> <p>Tamén se facilitará o tema ou temas para a realización da tarefa oral.</p>	10	8		X	
6	Establecemos relacións	<p>Esa unidade estará centrada no estudo dos adverbios, preposicións e conxuncións e as súas respectivas locucións.</p> <p>Estudaranse as familias lingüísticas, a diversidade lingüística (mundial, europea, penínsular) e a lusofonía.</p> <p>Fomentarase a reflexión interlingüística e sociolingüística, os dereitos lingüísticos e a ecoloxía e sustentabilidade lingüística.</p>	8	10		X	
7	Aventuras medievais	<p>O estudo dos xéneros menores e as Cantigas de Santa María serán tratados nesta unidade.</p> <p>Ademais farase unha achega ao xénero narrativo e teatral e estudarase a prosa e o teatro medieval e as súas características máis relevantes.</p>	7	9		X	
8	Teletransportámonos?	<p>A decadencia da poesía trobadoresca, as escolas epigonais, a literatura na época dos Séculos Escuros e a Ilustración serán o centro de estudo desta unidade. Ademais, este período permitirá coñecer as características do galego medio.</p> <p>Abordarase o estudo do texto expositivo e das súas características.</p>	8	8		X	
9	Un mundo de verbos e	Nesta unidade estudaremos o verbo	10	10			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
9	perífrases verbais	<p>(regular e irregular), atendendo á súa clasificación e tamén aos seus compoñentes morfolóxicos. Ademais, centrarémonos no uso e valores das perífrases verbais.</p> <p>No relativo á tipoloxía textual abordaremos o texto descritivo.</p> <p>Ao ser a unidade de comezo de trimestre, o alumnado realizará ao longo da avaliación a lectura dunha obra literaria.</p> <p>Tamén se facilitará o tema ou temas para a realización da tarefa oral.</p>	10	10			X
10	A Cova Céltica	<p>O Prerrexurdimento será o centro desta unidade. Realizarase unha achega ao galego moderno e tamén se estudarán os principais autores e autoras da época.</p> <p>Con respecto á tipoloxía textual, estudarase o texto argumentativo.</p>	7	7			X
11	A Rosalía	<p>O estudo da época coñecida como Rexurdimento será o centro desta unidade que, ademais, atenderá ao estudo da autora Rosalía de Castro.</p> <p>Analizaranse textos rosalianos e fomentarse a lectura autónoma do alumnado e a posta en valor doutros autores da época de distintas latitudes tendo en conta a perspectiva de xénero. Abordarase a tipoloxía do ensaio.</p>	8	9			X
12	Tributo a Curros Enríquez e Eduardo Pondal	<p>O estudo de Manuel Curros Enríquez, Eduardo Pondal e outros dos escritores da época ocuparán o estudo nesta unidade.</p> <p>Fomentarase a visión crítica do alumnado a través da realización dun texto crítico relacionado coa época.</p>	8	9			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Comunicámonos?	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Cuestionar e refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Coñece os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias e diglosia. Reflexiona sobre o impacto das redes sociais e dos medios de comunicación no referente aos prexuízos e estereotipos lingüísticos.	PE	80
CA1.3 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Analiza os usos discriminatorios da lingua e como se manipula a linguaxe de cara a conseguir uns determinados fins.		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e a procura de consensos tanto no ámbito persoal como educativo e social.	Identifica prexuízos e estereotipos relacionados cos lingua. Dá argumentos para contrarrestalos.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Distingue e aplica con corrección as propiedades dos textos orais e multimodais estudados tendo presente a relación entre os elementos da comunicación e as funcións da linguaxe.		
CA2.5 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Identifica o sentido, a estrutura e a información máis importante dos textos estudados propios do ámbito académico e ou xornalístico.		
CA3.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura clásica e contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	Lectura dunha obra da literatura contemporánea a elixir entre unha listaxe ofrecida pola profesora. Análise da obra de xeito argumentado.		
CA4.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Coñece a relación entre o propósito comunicativo e os elementos da comunicación. É quen de reflexionar sobre o uso das distintas funcións da linguaxe. Coñece o signo lingüístico e as súas características. Recoñece as variedades da lingua.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Realizar exposicións e argumentacións orais formais con diferente grao de planificación sobre temas de interese científico e cultural e de relevancia académica e social, axustándose ás convencións propias de cada xénero discursivo con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e o rexistro adecuado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza unha deliberación oral argumentada sobre unha temática relacionada co ámbito académico ou cos medios de comunicación. Planifica a temática, utiliza un rexistro adecuado ao contexto comunicativo e amosa fluidez no seu discurso.	TI	20
CA3.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar unha interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Relaciona a obra de lectura contemporánea con outras obras ou manifestacións artísticas e dá a súa visión persoal sobre ela.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Coñece o contexto sociohistórico e a tradición literaria á cal se adscribe a obra lida durante esta avaliación. Incorpora xuízos de valor sobre ela.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias de reflexión interlingüística e sociolingüística. - Estratexias de detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de os combater. - Os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter formal. Tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística - Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada. - Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación activa no circuío literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuítos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. O debate sobre o canon literario.

Contidos

- Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, xénero e subxénero, elementos da estrutura e o estilo e valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade e outras manifestacións literarias ou artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais. Utilización das redes sociais e dos formatos audiovisuais para o fomento da lectura.
- Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo.
- Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta, en soporte analóxico e dixital, para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
2	De substantivos e adxectivos	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Identifica o sentido, a estrutura e a información máis importante dos textos analizados, propios do ámbito xornalístico.	PE	80
CA2.8 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Usa correctamente o acento diacrítico, coñece as categorías gramaticais, fundamentalmente os substantivos e os adxectivos, e emprega axeitadamente todos os signos de puntuación.		
CA2.10 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análise, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	Recoñece as partes do texto xornalístico estudado e desenvolve estratexias de verificación de información falsa e aplica pautas para evitar o ciberanzol.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e emendar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Localiza os substantivos e os adxectivos presentes nun fragmento.		
CA4.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Recoñece e é quen de localizar os substantivos e adxectivos dun texto. Coñece as regras de formación do plural, do xénero, a gradación do adxectivo. Coñece a clasificación do substantivo e recoñece os elementos propios da análise morfolóxica de ambas as dúas categorías gramaticais.		
CA2.3 - Realizar exposicións e argumentacións orais formais con diferente grao de planificación sobre temas de interese científico e cultural e de relevancia académica e social, axustándose ás convencións propias de cada xénero discursivo con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e o rexistro adecuado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza unha deliberación oral argumentada sobre unha noticia relacionada cos medios de comunicación de realización semanal ao longo do trimestre. Planifica a temática. Pescuda a información na prensa dixital e aplica os trazos característicos desde tipo de texto oral.	TI	20
CA2.4 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	Domina, en interaccións orais, as estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade e das súas formas de expresión nos textos. - Conectores, marcadores discursivos e outros procedementos léxico-semánticos e gramaticais que contribúen á cohesión do texto. - Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito e a súa relación co significado. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita, atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico. - Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta). - Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta, en soporte analóxico e dixital, para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
3	Coloca ben o pronome: Dígocho eu!	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Identifica o sentido, a estrutura e a información máis importante dos textos xornalísticos estudados nos diferentes soportes.		
CA2.6 - Valorar criticamente a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Recoñece a temática, as características e a estrutura da noticia.		
CA2.7 - Elaborar textos académicos coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural, precedidos dun proceso de planificación que atenda á situación comunicativa, destinatario, propósito e canle de redacción e revisión de borradores de maneira individual ou entre iguais, ou mediante outros instrumentos de consulta.	Coñece as características e a estrutura básica da noticia. É capaz de elaborar este tipo de texto xornalístico, aplicando as súas características propias.	PE	90
CA2.8 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Usa correctamente o acento diacrítico, coñece as categorías gramaticais estudadas ata o momento e emprega axeitadamente todos os signos de puntuación.		
CA4.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e emendar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Recoñe e localiza os pronomes en fragmentos e é quen de indicar a súa función. Reflexiona sobre a colocación do pronome. Coñece as características do texto oral e do texto escrito.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Distingue e aplica con corrección as propiedades textuais básicas nos textos orais e multimodais.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita, atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta). - Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta, en soporte analóxico e dixital, para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
4	Os amores e odios na Idade Media	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Usa correctamente o acento diacrítico, coñece as categorías gramaticais e emprega axeitadamente todos os signos de puntuación.	PE	65
CA3.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Coñece as características do xénero lírico.		
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Realiza lecturas de cantigas medievas galego-portuguesas variadas pertencentes aos xéneros maiores e é quen de entender o seu contido global.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Identifica e interpreta cantigas de amigo, amor e escarnio e maldicir tendo en conta o seu contexto sociohistórico e a tradición literaria.		
CA2.4 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	Domina, en interaccións orais, as estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.		
CA2.9 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	Redacta un pequeno traballo (cooperativo).		
CA3.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura clásica e contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	Participa en conversas literarias na aula, dando a súa interpretación das cantigas medievais previamente á elaboración do pequeno proxecto.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura galega e tamén da lusófona; obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	Desenvolve un pequeno proxecto (cooperativo) baseado no estudo dunha cantiga medieval.	TI	35
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Pescuda, coas orientacións da docente, sobre as influencias doutras literaturas europeas na lírica medieval galego-portuguesa.		
CA3.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e emendar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Crear un texto poético actual seguindo as características das cantigas medievais de amigo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos.
- Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter formal. Tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminitorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e contido do texto.
- Produción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica.
- Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunicación e difusión da información reelaborada de maneira creativa e respectuosa coa propiedade intelectual. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Conectores, marcadores discursivos e outros procedementos léxico-semánticos e gramaticais que contribúen á cohesión do texto.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias.
- Participación activa no circuíto literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, xénero e subxénero, elementos da estrutura e o estilo e valores éticos e estéticos das obras.
- Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria.
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.

UD	Título da UD	Duración
5	Eu son aquel...: os adnominais	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Distingue e aplica con corrección as propiedades textuais (coherencia e cohesión) nos textos producidos.	PE	40
CA2.7 - Elaborar textos académicos coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural, precedidos dun proceso de planificación que atenda á situación comunicativa, destinatario, propósito e canle de redacción e revisión de borradores de maneira individual ou entre iguais, ou mediante outros instrumentos de consulta.	Coñece as características e a estrutura básica dos textos académicos e xornalísticos estudados. É capaz de elaboralos aplicando os mecanismos de coherencia, cohesión e adecuación.		
CA2.8 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Usa correctamente o acento diacrítico, coñece as categorías gramaticais e emprega axeitadamente todos os signos de puntuación.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpreta a obra lida na avaliación e é quen de entendela no contexto sociohistórico e cultural achegando xuízos de valor.	TI	60
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	Diferencia entre debate, faladoiro e entrevista.		
CA2.3 - Realizar exposicións e argumentacións orais formais con diferente grao de planificación sobre temas de interese científico e cultural e de relevancia académica e social, axustándose ás convencións propias de cada xénero discursivo con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e o rexistro adecuado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza unha deliberación oral argumentada sobre unha temática relacionada coa actualidade. Planifica a temática e pescuda nos medios de comunicación.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	Realiza unha entrevista a alguén da súa contorna e, despois de gravala, trasládala ao soporte papel coa finalidade de publicala na revista dixital na sección do Equipo de Dinamización da Lingua Galega (EDLG).		
CA3.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura clásica e contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	Le unha das obras proposta para esta avaliación e é quen de poñela en relación co seu contexto cultural e social.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura galega e tamén da lusófona; obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	Desenvolve unha videocrítica analizando a obra literaria lida na segunda avaliación. Distingue entre a literatura clásica e a comercial.		
CA4.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e emendar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Coñece as características do texto oral e do texto escrito. Presta especial atención aos artigos, demostrativos, posesivos, cuantificadores, identificadores, relativos, interrogativos e exclamativos.		
CA4.3 - Elaborar e presentar os resultados de pequenos proxectos de investigación sobre aspectos relevantes do funcionamento da lingua, formulando hipóteses e establecendo xeneralizacións, utilizando os conceptos e a terminoloxía lingüística adecuada e consultando de maneira autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en soporte analóxico e dixital.	Desenvolve unha pequena tarefa de investigación sobre unha categoría gramatical estudada nesta unidade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.

Contidos

- Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter formal. Tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e contido do texto.
- Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade e das súas formas de expresión nos textos.
- Recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Conectores, marcadores discursivos e outros procedementos léxico-semánticos e gramaticais que contribúen á cohesión do texto.
- Relacións entre as formas verbais como procedementos de cohesión do texto, con especial atención á valoración e ao uso dos tempos verbais.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito e a súa relación co significado.
- Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias.
- Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación activa no circuíto literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuítos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. O debate sobre o canon literario.
- Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, xénero e subxénero, elementos da estrutura e o estilo e valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade e outras manifestacións literarias ou artísticas.
- Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico.
- Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta).
- Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta, en soporte analóxico e dixital, para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
6	Establecemos relacións	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas da Península Ibérica e as variedades dialectais do ámbito lingüístico galego-portugués, con especial atención ás do propio territorio, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe apropiada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas (especialmente da éuscara e catalá), así como das variantes dialectais do tronco lingüístico galego-portugués, en manifestacións orais, escritas e multimodais	Recoñece e valora as linguas da Península Ibérica e, en especial, as variedades dialectais da lingua galega e o portugués como lingua pertencente ao tronco lingüístico galego-portugués.	PE	90
CA1.2 - Cuestionar e refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Coñece os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias e diglosia. Reflexiona sobre o impacto das redes sociais e dos medios de comunicación en relación cos prexuízos e estereotipos lingüísticos.		
CA1.3 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Coñece os seus dereitos lingüísticos e a súa expresión en leis: Estatuto de Autonomía (1981), Lei de normalización lingüística (1983) e Plan xeral de normalización da lingua galega (2004).		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e a procura de consensos tanto no ámbito persoal como educativo e social.	Coñece os modelos de convivencia entre linguas en contacto, a planificación lingüística e o proceso de normalización.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Distingue e aplica con corrección as propiedades textuais (coherencia e cohesión) nos textos multimodais. Emprega adverbios, preposicións e conxuncións para dotar de cohesión este tipo de textos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Identifica o sentido, a estrutura e a información máis importante de artigos académicos sobre a diversidade lingüística.		
CA4.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e emendar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Coñece os diferentes niveis da lingua: fonolóxico, gramatical (morfosintáctico) e léxico e presta especial atención aos elementos de relación como son as preposicións e as conxuncións.		
CA4.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Localiza e diferencia as oracións compostas por coordinación e por subordinación.		
CA2.4 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	Domina, en interaccións orais, as estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas da Península Ibérica. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do galego e do portugués (especialmente de Portugal e do Brasil). - Semellanzas e diferenzas lingüísticas e discursivas máis salientables entre as linguas da Península Ibérica (con especial atención ao éuscaro e ao catalán), contrastándoas en manifestacións orais, escritas e multimodais. - Estratexias de reflexión interlingüística e sociolingüística. - Estratexias de detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de os combater. - Os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas hexemónicas. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. Ecoloxía e sostibilidade lingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e os medios de comunicación. - Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e contido do texto. - Produción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade e das súas formas de expresión nos textos. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta). - Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo. - Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta, en soporte analóxico e dixital, para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
7	Aventuras medievais	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Coñece a estrutura básica e as características do xénero narrativo e teatral.	PE	55
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Realiza a lectura dos textos narrativos e teatrais propostos. Establece vínculos entre a súa temática.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Coñece o contexto sociohistórico e a xénese da lírica medieval galego-portuguesa, fundamentalmente das cantigas marianas, os xéneros menores e a prosa e teatro medieval. Interpretaas servíndose de preguntas guiadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura clásica e contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	Participa en conversas literarias na aula, dando a súa interpretación das cantigas marianas e dos xéneros menores da lírica profana que seleccionou previamente coa axuda da docente.	TI	45
CA3.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar unha interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Relaciona algunhas composicións da lírica relixiosa medieval e da prosa medieval con outras (clásicas e actuais).		
CA3.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e emendar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Crea un texto narrativo ou teatral breve coa temática artúrica, revísao e fai propostas de mellora.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Participación activa no circuito literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuitos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. O debate sobre o canon literario. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, xénero e subxénero, elementos da estrutura e o estilo e valores éticos e estéticos das obras. - Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria. - Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero. - Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

UD	Título da UD	Duración
8	Teletransportámonos?	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Identifica o sentido, a estrutura e a información máis importante dun texto de carácter expositivo pertencente a distintos ámbitos.	PE	90
CA2.6 - Valorar criticamente a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Recoñece as características e a estrutura do texto expositivo.		
CA3.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Coñece a estrutura básica e as características dos textos adscritos á época da decadencia da poesía trobadoresca e tamén ao período dos Séculos Escuros e a Ilustración. Identifica o sentido global e a información que transmiten.		
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Realiza a lectura dunha selección de textos propios das épocas estudadas e valora a súa importancia.		
CA3.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar unha interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Relaciona algunhas composicións dos Séculos Escuros e a Ilustración con outras obras, incluso doutras latitudes.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Coñece as características básicas da literatura do período de decadencia da poesía trobadoresca e do galego medio (Séculos Escuros e Ilustración). Interpreta as composicións ao abeiro do seu contexto sociohistórico.		
CA4.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Recoñece as características propias do galego medio.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.

Contidos

- Compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos.
- Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e contido do texto.
- Produción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica.
- Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuitos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. O debate sobre o canon literario.
- Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, xénero e subxénero, elementos da estrutura e o estilo e valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade e outras manifestacións literarias ou artísticas.
- Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria.
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico.
- Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta).
- Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo.

UD	Título da UD	Duración
9	Un mundo de verbos e perífrases verbais	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Identifica o sentido, a estrutura e a información máis importante do texto descritivo.	PE	65
CA2.8 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Utiliza con certa corección os verbos e as perífrases verbais nos textos e emprega axeitadamente os signos de puntuación.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Interpreta a obra literaria da terceira avaliación e é quen de incorporar xuízos de valor sobre ela.		
CA4.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e emendar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Localiza os verbos nun fragmento achegado pola docente. Reflexiona sobre o valor das perífrases verbais. Analiza os compoñentes morfolóxicos das formas verbais.		
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	Coñece as características do diálogo espontáneo ou conversa; así como as do diálogo planificado.	TI	35
CA2.4 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	Domina, en interaccións orais, as estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.		
CA3.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura clásica e contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	Participa en tertulias literarias na aula ou co escritor/a convidado a propósito da obra lida.		
CA3.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar unha interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Busca vínculos intertextuais entre a obra lida e outras lecturas ou manifestacións artísticas e literarias.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais.
- Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e contido do texto.
- Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunicación e difusión da información reelaborada de maneira creativa e respectuosa coa propiedade intelectual. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade e das súas formas de expresión nos textos.
- Recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Relacións entre as formas verbais como procedementos de cohesión do texto, con especial atención á valoración e ao uso dos tempos verbais.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito e a súa relación co significado.
- Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias.
- Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación activa no circuíto literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuitos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. O debate sobre o canon literario.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade e outras manifestacións literarias ou artísticas.
- Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias
- Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria.
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta). - Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo. - Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta, en soporte analóxico e dixital, para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
10	A Cova Céltica	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Identifica a estrutura, o sentido e a información proporcionada por un texto de tipo argumentativo.	PE	80
CA2.6 - Valorar criticamente a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Recoñece a temática, as características e a estrutura do texto argumentativo.		
CA2.7 - Elaborar textos académicos coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural, precedidos dun proceso de planificación que atenda á situación comunicativa, destinatario, propósito e canle de redacción e revisión de borradores de maneira individual ou entre iguais, ou mediante outros instrumentos de consulta.	Coñece as características e a estrutura básica do texto argumentativo. É capaz de elaborar este tipo de texto aplicando os mecanismos de coherencia, cohesión e adecuación.		
CA2.8 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Acentúa con corrección, coñece as categorías gramaticais e emprega axeitadamente todos os signos de puntuación.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Coñece a obra dos autores máis representativos do Prerrexurdimento.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Coñece as características do galego moderno.		
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Le e comprende o contido dos textos da época do Prerrexurdimento.	TI	20
CA3.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura clásica e contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	Participa na aula dando a súa interpretación das composicións lidas pertencentes á época do Prerrexurdimento.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e os medios de comunicación. - Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Produción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación. - Relacións entre as formas verbais como procedementos de cohesión do texto, con especial atención á valoración e ao uso dos tempos verbais. - Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuitos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. O debate sobre o canon literario. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, xénero e subxénero, elementos da estrutura e o estilo e valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade e outras manifestacións literarias ou artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais. Utilización das redes sociais e dos formatos audiovisuais para o fomento da lectura. - Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta, en soporte analóxico e dixital, para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
11	A Rosalía	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Valorar criticamente a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Recoñece a temática, as características e a estrutura que aborda o ensaio.	PE	70
CA3.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Coñece a estrutura básica e as características do ensaio.		
CA3.2 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Realiza a lectura dun fragmento dun ensaio sobre a autora padronesa e establece vínculos da súa temática.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Coñece a biografía de Rosalía de Castro e o contexto histórico da súa época. Interpreta fragmentos das súas obras "Cantares gallegos" e "Follas novas".		
CA2.10 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análise, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	Verifica a información ofrecida sobre a autora estudada nas redes sociais mantendo unha actitude crítica e fuxindo da información falsa.	TI	30
CA3.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura clásica e contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	Participa en conversas literarias na aula, dando a súa interpretación sobre as composicións rosalianas que se seleccionaron previamente para tal fin.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar unha interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Busca vínculos intertextuais entre as composicións de Rosalía de Castro e as obras doutras/os autoras/es e establece relacións entre as creacións literarias de Rosalía e outras manifestacións artísticas.		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Pescuda, coas orientacións da docente, sobre as fotografías conservadas da escritora Rosalía de Castro e realiza un poema inspirándose nunha delas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos. - Xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e os medios de comunicación. - Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e contido do texto. - Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuítos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. O debate sobre o canon literario. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, xénero e subxénero, elementos da estrutura e o estilo e valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade e outras manifestacións literarias ou artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais. Utilización das redes sociais e dos formatos audiovisuais para o fomento da lectura. - Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria. - Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.

Contidos
- Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.

UD	Título da UD	Duración
12	Tributo a Curros Enríquez e Eduardo Pondal	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	Coñece as características do texto crítico.	PE	80
CA2.6 - Valorar criticamente a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Recoñece a temática, as características e a estrutura dun texto crítico.		
CA3.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar unha interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Relaciona algunhas das composicións dos autores/as da época, seleccionadas pola docente, con textos contemporáneos e manifestacións musicais.		
CA3.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Coñece a biografía de Curros Enríquez e Eduardo Pondal e o contexto histórico da súa época. Interpreta fragmentos das súas obras e doutros autores da época. Analiza os textos tendo en conta a perspectiva de xénero.	TI	20
CA3.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura clásica e contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	Selecciona poemas das obras "Aires da miña terra" e "O divino sainete" e "Queixumes dos pinos" para ser sometidos a discusión en conversas literarias, de ser posible, na biblioteca do centro.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura galega e tamén da lusófona, obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	Realiza unha sopa de letras dixital sobre a figura dalgún escritor ou escritora despois de documentarse para seleccionar a información axeitada.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión, produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Procesos de comprensión, produción e análise crítica de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e contido do texto. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e contido do texto. - Lectura autónoma de obras relevantes contemporáneas de autoras e autores, da literatura galega e tamén do ámbito lusófono, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuitos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. O debate sobre o canon literario. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, xénero e subxénero, elementos da estrutura e o estilo e valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade e outras manifestacións literarias ou artísticas. - Recomendación das lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais. Utilización das redes sociais e dos formatos audiovisuais para o fomento da lectura. - Lectura guiada de clásicos da literatura galega desde a Idade Media ata a época das Irmandades, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria. - Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.

4.1. Concrecións metodolóxicas

O enfoque metodolóxico das programacións didácticas deberá fixar as estratexias que desenvolverá o profesorado para ir dotando o alumnado dunha progresiva autonomía que lle permita «aprender a aprender» e buscar por si mesmo a información que teña ao seu alcance para que o día de mañá saiba desenvolverse. Deste xeito, os alumnos e alumnas alcanzarán os obxectivos e contidos previstos en cada materia, así como o logro dos coñecementos necesarios para a adquisición das competencias, isto leva consigo importantes cambios na concepción do proceso de ensino-aprendizaxe, na organización e na cultura escolar, o que requirirá dunha estreita colaboración entre docentes no desenvolvemento curricular e na transmisión de información sobre a aprendizaxe do alumnado, así como cambios na práctica de traballo e nos métodos de ensinanza apostando pola innovación. Desta forma, a intervención educativa deberá ter en conta como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todo o alumnado e mais unha atención personalizada en función das necesidades de cadaquén.

Os mecanismos de reforzo, que se deberán pór en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe, poderán ser tanto organizativos como curriculares.

A metodoloxía didáctica que se aplicará ha de optimizarse para acadar as metas propostas tendo en conta o contexto en que ten lugar a ensinanza. Por un lado, a natureza mesma da materia, os condicionantes socioculturais, os recursos e as características do alumnado (os cambios físicos propios da puberdade, o proceso aberto de definición da propia identidade, a inseguridade, o cuestionamento da autoridade establecida, a influencia do grupo de iguais, etc.) condicionan o proceso de ensino-aprendizaxe, polo que cómpre aplicar unha metodoloxía que teña presentes tales condicionantes; por outro lado, hai que ter en conta tamén as cambiantes posibilidades intelectuais do alumnado, así como o momento no que este completa o seu proceso de socialización. Consonte o anterior, deberase promover o traballo en equipo do profesorado, respectando a liberdade de cátedra, co obxecto de proporcionar un enfoque multidisciplinario do proceso educativo, garantindo a coordinación de todos os membros do equipo docente de cada grupo. Desta maneira, os métodos pedagóxicos deben partir da perspectiva do docente como orientador, promotor e facilitador do desenvolvemento competencial do alumnado, ademais debe enfocarse cara á realización de tarefas ou situacións formuladas cun obxectivo concreto, que o alumnado debe resolver facendo uso dos coñecementos, destrezas, actitudes e valores, así mesmo debe ter en conta a atención á diversidade e o respecto aos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe mediante prácticas de traballo individual e cooperativo.

Así, para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deseñaranse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo. Para isto, aproveitaranse as posibilidades que ofrecen as metodoloxías de proxectos, sempre e cando non supoñan un abandono do coñecemento, entre outras, así como os recursos e as actividades da biblioteca escolar. Mais para que a aprendizaxe sexa eficaz cómpre tomar como referencia o nivel de partida, é dicir, o nivel competencial previo de cada alumno ou alumna. Aínda que, se o nivel competencial do que dispón, está moi lonxe dos novos contidos, non poderá conectar de xeito natural con eles o que derivará nunha aprendizaxe memorística, non comprensiva. É por isto que resulta necesario que o profesorado reforce os coñecementos previos de xeito sistemático, xa que sobre eles se han asentar os novos coñecementos cimentados nunha sólida estratexia memorística complementaria.

Canto ao grao de motivación, este afecta directamente ao rendemento académico. Para incrementar a motivación convén que o/a docente faga explícita a utilidade dos contidos que se imparten, tanto no ámbito académico como no ambiente cotián do alumnado. Alén disto, presentar certas actividades, difíciles pero accesibles, como un reto vai aumentar o interese entre o alumnado o que facilitará o grao de autonomía e a consideración positiva cara ao esforzo, isto implica un novo papel do alumnado, activo e autónomo, consciente de ser responsable da súa aprendizaxe, no camiño de que o alumnado non só debe comprender o que aprende, senón para que o aprende e ser quen de usar o aprendido en contextos dentro e fóra da aula, a través dunha metodoloxía activa, participativa e contextualizada, unha aprendizaxe baseada en problemas para favorecer a implicación, a experimentación, a aprendizaxe funcional que posibilitará o desenvolvemento das competencias, coa finalidade de axudar o alumnado a organizar o seu pensamento favorecendo a reflexión crítica, a elaboración de hipóteses e a tarefa investigadora, proceso este no que cada un asume a responsabilidade da súa aprendizaxe, aplicando os seus coñecementos e habilidades a proxectos reais. Por iso, un dos recursos metodolóxicos que pode facilitar o intercambio de experiencias e a cooperación entre o alumnado é o traballo en grupo, que constitúe non só un medio, senón un fin en si mesmo nunha sociedade cooperativa, con alicerce no coñecemento. Porén, para asegurar o éxito do traballo en grupo previamente hai que seleccionar con coidado a actividade e o momento máis apropiado para desenvolvela, definir claramente os obxectivos que se pretenden e o procedemento para realizala, establecer de xeito flexible a composición dos grupos e explicitar como e cando rematará a tarefa.

Polo que respecta á diversidade, tanto no que se refire a capacidades como a intereses, deberanse programar distintos niveis de dificultade, que poden requirir dunha atención individualizada ou en grupos reducidos, coa realización de actividades diferenciadas, adaptacións curriculares etc.

Por último, hai que facer fincapé no carácter multidisciplinario tanto da materia de Lingua Galega e Literatura como de Lingua Castelá e Literatura. Así, por un lado, os avances que o alumnado realice ao longo das etapas educativas en todas as materias van ser causa e consecuencia do progreso no seu dominio das linguas cooficiais e, por proximidade, da lingua portuguesa; por outra banda, as deficiencias na comprensión e expresión lingüísticas adoitan desembocar en situacións de fracaso escolar. Isto debe levar á complicidade de todo o profesorado para que se implique no logro dos obxectivos básicos das áreas de Lingua galega e Literatura e Lingua castelá e Literatura, o que redundará nunha mellora das condicións de aprendizaxe nas súas respectivas materias, aspecto este recollido nas recomendacións de mellora da calidade educativa.

En resumo, a metodoloxía xeral, neste caso para o Bacharelato, debe partir da competencia inicial do alumnado; debe ser activa, participativa e innovadora, favorecendo o traballo individual e cooperativo no logro do coñecemento poderoso; debe impulsar o traballo en equipo do profesorado e debe prestar atención á diversidade.

4.1.1 CONCRECIÓN DIDÁCTICA PARA A MATERIA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA

Neste aspecto, as materias lingüísticas, en xeral, contribúen de forma importante ao desenvolvemento e aprendizaxe do currículo por canto que son instrumentos de comunicación, soporte básico do coñecemento, vehículo para as relacións sociais e para a expresión emocional. Por iso, os principios metodolóxicos non se aplican de xeito abstracto, senón sobre contidos disciplinares concretos, polo que convén definir a aplicación da metodoloxía en conexión coas actividades máis características da área, tendo en conta a necesidade de traballar coas catro destrezas básicas dun xeito integrado, neste sentido, para desenvolver o currículo da materia de Lingua Galega e Literatura propóñense as seguintes orientacións metodolóxicas:

-Adoptar un enfoque comunicativo no ensino e aprendizaxe da lingua, que faga do texto a unidade comunicativa fundamental e que favoreza o emprego do idioma en distintas funcións e contextos de uso. Por tanto, as habilidades e estratexias lingüísticas deben ser obxecto de especial atención sen por iso desdeñar a reflexión e o coñecemento do código lingüístico, traballando a comprensión oral basicamente con audicións, a fluidez lectora e a comprensión escrita en cada lectura, a expresión oral con exposicións, debates etc. e a expresión escrita con textos escritos de distinta tipoloxía.

-Proporcionar e traballar con textos de distinta natureza, especialmente expositivos e argumentativos.

-Promover a utilización da diversidade de fontes e recursos para a obtención da información. A busca guiada desta tanto na biblioteca coma na Internet ou noutros medios, así como a composición de textos utilizando distintos soportes.

-Propiciar, non só actividades individuais, senón tamén grupais, que favorezan o intercambio respectuoso de ideas, o discurso argumentativo e o espírito crítico e cooperativo.

-Ler, interpretar e valorar obras literarias, ben individual, ben colectivamente, coa finalidade de fomentar o gusto pola lectura e a capacidade de busca e elección, crítica e selectiva de libros e fontes de información.

-Crear dinámicas que impliquen o alumnado e o leven á participación na planificación e avaliación das súas actividades.

-Ofrecer actividades abertas que impliquen a busca, selección e tratamento da información, a posibilidade de tomar decisións e emitir opinións sobre diferentes cuestións de forma crítica.

-Fomentar a análise sociolingüística que debe levar a reflexionar criticamente sobre a situación social do galego, e que partirá da premisa de que o alumnado saiba distinguir, por unha parte, o uso das diferentes variedades internas da lingua e, por outra, os condicionantes que operan na elección dunha das dúas linguas en conflito na nosa comunidade (bilingüismo, diglosia, normalización, normativización). Neste senso estimularase a autoanálise de cada alumno/a e do seu contorno máis inmediato nos seus comportamentos sociolingüísticos, en comparación cos comportamentos xerais do país, a través de múltiples tarefas encamiñadas a conseguir o dito obxectivo.

-Educar literariamente, para iso a literatura valerase dos textos co fin de servir de reforzo á consecución de obxectivos non só literarios, senón tamén históricos, sociolóxicos, culturais e sociolingüísticos.

-Practicar o comentario de texto literario que deberá conxugar o formalismo coa actitude criticista de cara a unha mellor argumentación persoal.

-Identificar as interferencias que serán obxecto dun tratamento detido. A través de textos de diferentes épocas o alumnado irá discriminando os castelanismos e valorando os motivos históricos e sociais que provocaron e provocan a súa aparición. Igualmente o traballo de depuración irá encamiñado a distinguir todo tipo de desviacións da norma.

4.1.2 ESTRATEXIAS METODOLÓXICAS. ORIENTACIÓNS

A sociedade actual, en que se insire o noso alumnado, require das súas cidadás e dos seus cidadáns a capacidade de enfrontarse a unha gran cantidade de información. Por este motivo o seu tratamento é un dos obxectivos do sistema educativo. Este reto concrétese na necesidade de integrar o manexo de diversos soportes e fontes, utilizando tanto medios audiovisuais coma informáticos, enfrontando o alumnado coa tarefa de busca, selección, análise e interpretación da información, así como no desenvolvemento da capacidade crítica con respecto a ela, mediante un enfoque baseado na aprendizaxe do coñecemento e tendo presente a necesidade de traballar textos, sobre todo escritos, así como de fomentar o espírito cooperativo e crítico. A biblioteca do centro móstrase así como un recurso cun alto valor dentro da comunidade educativa que deberemos ter en conta á hora de programar as nosas actividades docentes. Débese ter en conta igualmente a necesidade de traballar coas catro destrezas básicas dun xeito integrado, ben que é aconsellable nesta etapa darlles prioridade a aquelas que se detecten como as máis deficitarias para o noso alumnado dependendo do contexto; concretado todo a través das seguintes estratexias metodolóxicas:

-Realizar actividades encamiñadas a coñecer as ideas previas que alumnado ten sobre os contidos que serán traballados.

-Propor una exposición didáctica do/a profesor/a, que leve a presentar os obxectivos e os contidos dunha forma atractiva a fin de motivar o alumnado.

-Promover a comprensión lectora e o hábito lector. A este fin, incluímos na programación lecturas obrigatorias sobre as que se realizarán distintas actividades: debates na aula, guías de lectura, videocríticas, probas de lectura, etc. Tamén se proporán lecturas recomendadas de carácter voluntario, que serán avaliadas positivamente.

-Desenvolver, por parte do/a profesor/a, unha exposición dos conceptos máis complexos e novos de xeito ameno pero con rigor, botando man, de ser aconsellable, das TIC, coa finalidade de promover o seu uso.

-Traballar sobre textos modelo (orais ou escritos) de tipo descritivo, narrativo, expositivo, argumentativo etc.; realizando exercicios, actividades e tarefas, a fin de desenvolver as competencias clave canto á expresión oral e escrita.

-Fomentar o traballo práctico individual: o alumnado creará textos do mesmo tipo ca o modelo traballado (planificar, xerar ideas, ordenalas, redactar, autocorrixir, reelaborar).

-Fomentar o traballo práctico cooperativo, por exemplo nas exposicións orais: investigación, selección de información e exposición oral do tema na aula, apoiándose nas TIC, e procurando fomentar a aprendizaxe activa e o traballo cooperativo.

-Levar a cabo unha corrección e reelaboración dos textos, polo/a profesor/a.

-Realizar exercicios de morfoloxía, sintaxe etc.

-Facer unha reflexión crítica sobre as ideas, de textos de temática variada, resumos, estrutura e esquemas das ideas do texto, e posteriores debates.

-Introducir de xeito progresivo a autoavaliación e a coavaliación a través de fichas, en tarefas concretas.

-Desenvolver a competencia dixital en lingua galega a través das TIC e o coñecemento de recursos dixitais que faciliten a procura de información, a revisión dos textos e a súa posterior divulgación, sempre respectando os dereitos da propiedade intelectual.

-Cultivar a sensibilidade estética e cultural do alumnado para que sexa quen de apreciar a beleza das obras literarias e para fomentar o enriquecemento do seu acervo cultural e das súas posibilidades de expresión, a través, por exemplo da realización de comentarios literarios, videocríticas, exposicións, etc.

En resumo, as anteriores estratexias metodolóxicas enmárcanse no proxecto de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe, para iso terase en conta o Proxecto Lingüístico do centro de cara á impartición do currículo

integrado das linguas, cando menos desde unha perspectiva de acordos sobre criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas, sobre a terminoloxía que se vaia empregar, e o tratamento que se lles dará aos obxectivos, competencias, contidos e criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe similares en cada materia lingüística, de xeito que se evite a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
VV.AA. (2022): Lingua e literatura 1. Doutra maneira. Editorial Rodeira, ISBN 978-84-8349-754-8

O libro de texto funcionará como manual de referencia para o alumnado. Con todo, será complementado con fichas de exercicios prácticos e outros materiais que a profesora considere de interese para o desenvolvemento do perfil competencial do alumnado. Ademais, utilizaranse diferentes recursos dixitais que poden resultar de utilidade para facer máis amena a adquisición dos coñecementos: gravacións dixitais, audicións musicais de textos literarios en rede, fragmentos teatrais, infogramas, diapositivas en Prezi ou Power Point, prensa dixital en rede, adaptacións literarias, etc.

As TIC serán empregadas de xeito habitual nos diferentes bloques de contido e o alumnado contará coa Aula virtual do centro, onde terá ao seu dispor os materiais e diferentes recursos utilizados na aulas de Lingua galega e literatura e outros que poden servir para reforzar ou ampliar os contidos estudados.

Tamén contarán coa bitácora de aula Xunqueiros (<http://xunqueiros.blogspot.com/>) dende onde poden escoitar música en galego, coñecer diferentes propostas dinamizadoras da lingua galega e achegarse a diferentes recursos e contidos en lingua galega.

O alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, ao abeiro do artigo 78 da Orde do 8 de setembro de 2021, contará con materiais axeitados para atender as súas necesidades, ben elaborados pola profesora ben adaptacións de recursos xa publicados.

Outros recursos didácticos de utilidade:

- Aulas Galegas: <https://aulasgalegas.org/category/linguas/galego/>
- Corpus de Gondomar: <http://ilg.usc.es/gondomar/es/index.php>
- Dicionario castelán-galego, Rinoceronte Editora: <https://rinoceronte.gal/dicionario/>
- Dicionario de dicionarios: <http://ilg.usc.gal/ddd/>
- Dicionario de dicionarios do galego medieval: <http://ilg.usc.gal/ddgm/>
- Dicionario da Real Academia Galega: <http://www.realacademiagalega.org/dicionario#inicio.do>
- Dicionario de pronuncia da lingua galega: <http://ilg.usc.es/pronuncia/>
- Dicionario visual interactivo: www.edu.xunta.es/contidos/dicionariovisual/dicionario.html
- O Portal das Palabras, Real Academia Galega e Fundación Barrié: <http://www.portaldaspalabras.org/>

Listaxe de libros de lectura (de carácter obrigatorio) para cadansúa avaliación; será seleccionado un título por aula para ler cada un dos trimestres:

1º TRIMESTRE

Caamaño, Begoña (2012): Morgana en Esmelle. Vigo: Xerais.
Calveiro, Marcos (2017): O xardineiro dos ingleses. Vigo: Galaxia.
Costas, Leticia (2021): Golpes de luz. Vigo: Galaxia.
López Silva, Inmaculada (2016): Aqueles días en que eramos malas. Vigo: Galaxia.
Lopo, Santiago (2017): A arte de trobar. Vigo: Xerais.
McManus, Karen (2019): Un de nós mente. Cangas: Sushi Books.
Oruña, María (2020): O souto dos catro ventos. Allariz: Aira Editorial.
Villar, Domingo (2009): A praia dos afogados. Vigo: Galaxia.

2º TRIMESTRE

Alonso, Xulia (2010): Futuro imperfecto. Vigo: Galaxia.
Castro, Francisco (2021): Cemiterio de barcos. Vigo: Galaxia.
Fraga, Xesús (2020): Virtudes (e misterios). Vigo: Galaxia.
Feijoo, Pedro (2012): Os fillos do mar. Vigo: Xerais.
Koch, Herman (2012): A cea. Vigo: Galaxia.
Moure, Teresa (2007): Unha primavera para Aldara. Vigo: Xerais.
Quiroga, Xabier (2015): Izan o da saca. Vigo: Xerais.
Rivas, Manuel (2005): O lapis do carpinteiro. Vigo: Xerais.

3º TRIMESTRE

Ameixeiras, Diego (2015): Conduce rápido. Vigo: Xerais.
Aneiros, Rosa (2002): Resistencia. Vigo: Xerais.
Costas, Leticia (2019): Infamia. Vigo: Xerais.
Fernández Ferreiro, Xosé (2000): Agosto do 36. Vigo: Xerais.
Hermo, Gonzalo (2019): Diario dun enterro. Vigo: Galaxia.
Navaza, Gonzalo (2003): Erros e tánatos. Vigo: Xerais.
Paasilina, Arto (2009): O bosque dos raposos aforcados. Cangas: Rinoceronte.
Solar, María (2022): A culpa. Vigo: Xerais.
Varela, Carme (2021): As desterradas. Vigo: Xerais.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nesta etapa do proceso educativo resulta de interese facer unha análise inicial coa finalidade de observar o grao de desenvolvemento das competencias clave do alumnado. É por iso que nos primeiros días do curso, logo da presentación, realízase unha avaliación inicial centrada non en lembrar os contidos traballados no curso anterior, senón nas habilidades para poñer en práctica eses contidos, é dicir, o «saber facer» do alumnado.

Será, xunto coa información obtida a través do Departamento de Orientación e da consulta do expediente académico do alumnado, unha ferramenta esencial para que a profesora poida coñecer o nivel académico do alumnado nas distintas competencias, co fin de adaptar o seu proceso de ensinanza e a súa proposta didáctica a ese nivel.

Esta proba realízase a partir da visualización do documental Linguas Cruzadas (Mónica Ares e María Yáñez 2007) e nela proporáanse actividades de comprensión oral e escrita e produción oral e escrita que servirán, ademais, para reflexionar sobre a lingua, a sociolingüística e a literatura.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	9	8	7	10	10	8	7	8	10	7
Proba escrita	80	80	90	65	40	90	55	90	65	80
Táboa de indicadores	20	20	10	35	60	10	45	10	35	20

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	8	8	100
Proba escrita	70	80	73
Táboa de indicadores	30	20	27

Criterios de cualificación:

No Bacharelato a avaliación da aprendizaxe, ademais de continua, formativa e integradora, será diferenciada, como un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe, como así se recolle na Orde do 25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación nas ensinanzas de educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no sistema educativo de Galicia.

Realizarase unha avaliación continua, xa que unha materia de carácter instrumental como é o caso da de Lingua Galega e Literatura debe manter ese sistema pola imposibilidade de illar uns obxectivos doutros. O profesorado realizará unha avaliación inicial ao principio de curso (vid. apartado 5.1). Esta avaliación inicial será completada coa avaliación formativa, que se realizará durante todo o curso recollendo constantemente información sobre a evolución do alumnado e da que formarán parte todas as actividades levadas a cabo ao longo de cada período avaliatorio. Con carácter xeral, haberá probas que serán consontes coa metodoloxía de traballo e as actividades desenvolvidas.

Establécese a realización de, ao menos, unha proba escrita do temario ao longo de cada avaliación, que representarán un 70% da nota. Completarase o 100 % da nota cun 10% da lectura da obra seleccionada de cada avaliación, 10% das actividades realizadas na clase ou na casa, participación e actitude positiva cara ao uso habitual da lingua galega e 10% pola expresión oral.

Nas probas escritas prestarase especial atención á ortografía, morfoloxía e sintaxe, podendo reducirse a nota ata dous puntos sobre 10, dependendo da gravidade das incorreccións (moi grave, grave, leve, aplicando os mesmos criterios que nas probas ABAU). Para que a nota media das cualificacións no exame escrito faga media coas demais deberá obterse una media de 4 nos exames escritos.

Completarase cunha avaliación sumativa, que valorará ao final do curso o grao de consecución obtido polo alumno respecto aos obxectivos previstos. En caso de non alcanzar estes obxectivos, existirá un exame na convocatoria extraordinaria (vid. apartado Criterios de recuperación), onde obrigatoriamente se acudirá para examinarse de toda a materia.

Na cualificación final influirán o grao de asimilación de contidos por parte do alumno/a (criterio este básico e fundamental); o seu comportamento xeral; a actitude de traballo, interese e respecto amosado na clase durante todo o curso; a súa asistencia regular ás aulas e, finalmente, as lecturas e traballos realizados.

Polo tanto, para a avaliación terase en conta:

1. O seguimento do alumnado o día a día a través do caderno e das actividades cotiás, así como a súa actitude na aula.

2. As probas, tanto orais como escritas, realizadas ao longo do trimestre para valorar a evolución do alumno/a e o grao de logro dos obxectivos e a adquisición das competencias claves. Enténdese que o alumnado obterá cualificación positiva, en calquera das avaliacións, cando despois de todos os requisitos anteriores obteña unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10.

Os/as alumnos/as que non alcancen este mínimo teñen a posibilidade de realizar, despois da avaliación, aquelas probas ou actividades de recuperación propostas polo profesorado para facelo, así como modificar actitudes ou hábitos de traballo na avaliación seguinte. Non obstante, de non chegar ao 5 nas probas de recuperación, o alumnado aínda ten a opción de examinarse na convocatoria extraordinaria.

Se un alumno/a non se presenta a un exame, oral ou escrito, sen achegar unha xustificación en debido prazo e forma, e esta actitude é manifestamente reiterada, o profesor/a valorará a pertinencia de realizarlle unha proba individual nunha data que será fixada por este.

A superación das probas e traballos deberá obterse de forma lícita. Polo tanto, o feito de copiar nun exame, permitir que outras persoas copien, levar teléfono móbil, auriculares, chuletas ou participar en calquera actividade ou estratexia para mellorar os resultados propios ou alleos mediante procedementos deshonestos, suporá a retirada inmediata do citado exame, obtendo un 0 na cualificación deste, sen dereito a repetición, o que suporá a nota suspensa nesa avaliación. O profesorado tamén poderá rexeitar un exame ou traballo se a súa presentación ou caligrafía o fan ilexible.

Criterios de recuperación:

Ao longo do curso, e sempre tras os resultados da avaliación, realizarase unha proba de recuperación para cada unha das avaliacións suspensas. Nela, o alumnado deberá demostrar un coñecemento mínimo en cada un dos bloques de contido da materia de Lingua Galega e Literatura.

Na convocatoria extraordinaria de xuño, o Departamento elaborará unha proba específica escrita, baseada na Programación e no libro de texto oficial e cos materiais empregados ao longo do curso escolar. Suporá un 90% da nota. O 10% restante obterase das actividades de reforzo e recuperación realizadas e entregadas polo alumnado no período establecido para tal fin, é dicir, entre a avaliación final e a avaliación extraordinaria. Para obter este 10% da nota o alumno ou alumna debe asistir como mínimo a un 80% das clases e entregar todas as tarefas requiridas polo profesorado.

Como norma xeral, o alumnado terá que examinarse de toda a materia. Para aprobar cómpre un 5 na proba (de 4,5 a 4,9 redondearase a 5, de 4,1 a 4,4 redondearase a 4).

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Este apartado non procede neste curso.

5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias

Este apartado non procede neste curso nin nesta materia.

6. Medidas de atención á diversidade

Este apartado elabórase ao abeiro do Decreto 229/2011, do 7 de decembro, que regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade autónoma de Galicia nos cales se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

No relativo á diversidade, no dito decreto noméanse especialmente os alumnos con necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH), polas súas altas capacidades intelectuais, por se incorporaren tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar.

Tendo en conta isto, distinguiremos principalmente dous tipos de actuacións:

a) As ordinarias: que non requiren adaptacións significativas. Este tipo de medidas serán as seguidas co alumnado con TDAH (cumprindo Protocolo de consenso sobre TDAH na infancia e na adolescencia, publicado pola Consellería de Educación), co alumnado con dislexia (segundo o Protocolo para a intervención psicoeducativa da dislexia e/ou outras dificultades específicas da aprendizaxe, publicado pola Consellería de Educación) e co alumnado repetidor, caracterizado pola pouca motivación.

b) As extraordinarias: implican adaptacións significativas e a intervención do Departamento de orientación. Para este tipo de alumnado, no caso de habelo, seguiranse os protocolos establecidos pola Consellería de Educación.

Con respecto ao alumnado que se incorpora de forma tardía ao sistema educativo, o artigo 10 da Orde do 8 de setembro de 2021, pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade autónoma de Galicia alude a que a escolarización do alumnado que se incorpora de forma tardía ao sistema educativo, ao que se refire o artigo 78 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, realízase atendendo ás súas circunstancias, aos seus coñecementos, á súa idade e ao seu historial académico.

Para este tipo de alumnado, caso de habelo, adoptaranse as medidas de reforzo necesarias que faciliten a súa integración escolar e, se proceder, a recuperación do seu desfasamento, para que estas lle permitan continuar con aproveitamento os estudos e acadar os obxectivos e as competencias que lle corresponderían á súa idade.

No tocante ao alumnado de nova incorporación que proceda doutras comunidades autónomas ou dun país estranxeiro, este poderá optar a unha exención temporal da cualificación das probas de avaliación da materia de Lingua galega e literatura durante un máximo de dous cursos escolares consecutivos, segundo o disposto na Orde do 10 de febreiro de 2014 pola que se desenvolve o Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

Durante a duración da exención os alumnos e alumnas asistirán ás clases, pero terán un reforzo na aula con exercicios adaptados que irán progresivamente incrementando o grao de complexidade para que, coa axuda do profesorado, poidan ir seguindo, na medida do posible, o ritmo do resto da clase.

CONCRECIÓN DAS MEDIDAS ORDINARIAS

A variedade do alumnado obriga ao profesorado a ir variando diferentes aspectos do proceso educativo segundo este avanza.

A nosa actividade como docentes será considerada como mediadora e guía para o desenvolvemento da actividade construtiva do alumnado e fomentar a capacidade de «aprender a aprender». De feito, partiremos do nivel de desenvolvemento do alumno ou alumna, o que significa considerar tanto as súas capacidades coma os seus coñecementos previos.

A continuación explicamos de xeito máis detallado algúns exemplos de como actuar ante estes retos na aula:

-Resposta á diversidade de interese: propoñeranse unidades con temáticas motivadoras para o alumnado, alternarse metodoloxía, serase flexible nos tempos.

-Resposta á diversidade de ritmos de aprendizaxe: utilizaranse actividades de reforzo e/ou ampliación, traballos en equipos heteroxéneos, etc. Cómpre termos en conta que neste nivel de 1º de Bacharelato podemos atopar alumnado que promocionase a pesar de non ter superado a materia en 4º de ESO, polo tanto as actividades de reforzo serán de interese para este tipo de alumnos e alumnas.

-Resposta á diversidade de formas de aprendizaxe: empregaranse materiais e métodos diversos que se adapten o mellor posible ao alumnado e o axuden a adquirir aprendizaxes funcionais e significativas.

Con respecto á avaliación, impulsarase un estilo de avaliación que sirva como punto de referencia á nosa actuación pedagóxica, que proporcione ao alumnado información sobre o seu proceso de aprendizaxe e permita a súa participación neste a través da autoavaliación e a coavaliación.

Finalmente, segundo o artigo 49 da Lei orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, as administracións educativas asegurarán os recursos necesarios para os alumnos e alumnas que requiran unha atención educativa diferente á ordinaria coa finalidade de que poidan acadar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X	X	X	X	X		X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual.	X		X	X	X		X	
ET.4 - Competencia dixital.	X	X	X	X	X			X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial.	X			X	X			
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X			X	X	X		X
ET.7 - Educación emocional e en valores.	X				X			
ET.8 - Creatividade.	X	X		X	X			
ET.9 - Igualdade de xénero.		X			X		X	
ET.10 - Prevención e resolución pacífica de conflitos.						X		
ET.11 - Pluralidade (lingüística)						X		

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Comprensión lectora.	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita.	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual.			X	
ET.4 - Competencia dixital.	X			
ET.5 - Emprendemento social e empresarial.				
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores.	X			
ET.8 - Creatividade.				
ET.9 - Igualdade de xénero.	X		X	X
ET.10 - Prevención e resolución pacífica de conflitos.			X	X
ET.11 - Pluralidade (lingüística)		X		X

Observacións:

O Decreto 157/2022 polo que se establece a ordenación e o currículo do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, establece que en todas as materias e, polo tanto, en Lingua Galega e Literatura de 1º de Bacharelato, se traballarán os seguintes elementos transversais: - a comprensión lectora - a expresión oral e escrita - a comunicación audiovisual - a competencia dixital - o emprendemento social e empresarial - o fomento do espírito crítico e científico - a educación emocional e en valores - a creatividade - a igualdade de xénero. Se hai algún elemento que cuantitativa e cualitativamente debe presidir o estudo da Lingua Galega e Literatura galega é a transversalidade porque dada a situación da sociedade que desde o punto de vista sociolingüístico tende a ser cada vez máis complexa e á vez máis uniforme en favor das linguas hexemónicas é urxente presentar o idioma como un nexo de sobrevivencia da nosa cultura e de todo o que isto significa desde diferentes áreas: Historia, Xeografía, Paisaxismo, Natureza, Patrimonio, Tecnoloxía, etc. Os elementos transversais traballaranse, especialmente, nas actividades de comunicación oral, ben partindo de lecturas ofrecidas polo libro de texto, ben noutras lecturas fornecidas polo/a docente, ben directamente en debates sobre temas de actualidade nos que se involucren estes contidos (que afecten á contorna inmediata ou da crónica de noticias nacional e internacional). Amais dos elementos transversais indicados anteriormente, segundo o artigo 19.2, «promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social [...] e a pluralidade». Por último, atendendo ao artigo 19.3 do Decreto polo que se establece a ordenación e o currículo do Bacharelato na Comunidade autónoma de Galicia, «evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero».

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Visita de escritores/as ao centro	Visita dalgún autor ou dalgunha autora das obras lidas polo alumnado ao longo do curso escolar, a escoller unha entre unha listaxe de textos pertencentes aos diferentes xéneros literarios.
2º trimestre: roteiro Sarmiento na cidade de Pontevedra e Museo de Pontevedra	Este roteiro pola cidade de Pontevedra permitirá ao alumnado coñecer a etapa de Sarmiento na cidade, a súa infancia e a primeira mocidade na casa familiar da praza de Méndez Núñez. O percorrido achega a vida e a ampla obra deste ilustrado que se estuda no programa docente de 1º de Bacharelato. Ademais, outro dos lugares de interese que se visitará será o Museo de Pontevedra ao que se chegarán para coñecer a riqueza dos fondos que custodia, entre eles os pertencentes á Idade Media.
3º trimestre: visita á Fundación Penzol	Visita á Fundación Penzol e á Casa Galega da Cultura para coñecer a traxectoria vital e literaria de Francisco Fernández del Riego, autor homenaxeado o Día das Letras Galegas 2023.

Observacións:

A visita do escritor ou escritora dependerá dos títulos lidos polo alumnado, da dispoñibilidade da súa axenda, da implicación da editorial e tamén do custo da actividade.

Tamén se valorarán as propostas das distintas institucións e colectivos culturais que vaian xurdindo ao longo do curso e, de ser posible, realizarase algunha que sexa de interese para a formación do alumnado e se poida atender orzamentariamente (asistencia representacións teatrais ou cinematográficas, conferenciantes, visitas a exposicións, participación en certames literarios, etc.).

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Realiza a avaliación inicial ao comezo do curso para axustar a programación ao nivel do alumnado.
Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.
Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e indica técnicas para poder melloralas.
Corrix e explica de forma habitual os traballos e as actividades do alumnado e dá pautas para a mellora da súa aprendizaxe.
Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado a avaliación dos diferentes contidos.
Favorece os procesos de autoavaliación.
Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados con suficiencia.
Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.

Utiliza diferentes técnicas de avaliación dos contidos, os niveis do alumnado, etc.
Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación didáctica, as necesidades e aos intereses do alumnado.
Establece, de xeito explícito, os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación.
Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais e cos intereses do alumnado.
Informa sobre os progresos acadados e as dificultades atopadas.
Estimula a participación activa do alumnado na clase.
Promove a reflexión sobre os temas tratados.

Descrición:

Resulta fundamental que o profesorado posúa ferramentas e empregue procedementos útiles para avaliar o proceso do ensino e a súa práctica docente. Esta valoración efectúase, tal e como indica a normativa vixente, a través duns indicadores de logro; a través deles "o profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes".

Estes indicadores xiran arredor de tres aspectos: o referente á actitude profesional dentro da aula, o coñecemento e a actitude con respecto ao alumnado e o cumprimento do establecido na programación didáctica.

Os ditos indicadores de logro valoraranse nunha escala de 0 a 10, e os seus resultados deben ser inseridos dentro da memoria final.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Ao finalizar cada unidade didáctica propónse unha relación de preguntas que permitan avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

Como método para avaliar a propia programación e facer propostas de mellora para o próximo curso poderanse utilizar unha serie de indicadores de logro sobre o proceso de ensino-aprendizaxe nunha serie de cuestionarios realizados polo alumnado e polo propio profesorado e dos que se deducirán os cambios que se realizarán para o futuro para a mellora do proceso. Esta programación didáctica queda aberta aos cambios esixibles segundo os resultados observados por cada docente e analizados e comentados conxuntamente nas reunións do Departamento.

- Resultados da avaliación da materia no curso e seguimento da programación.
- Número de aprobados e suspensos.
- Comparación global cos resultados das demais áreas afíns (áreas de lingua e sociais).
- Distribución coherente de contidos entre o profesorado que imparte un mesmo nivel, no caso de haber varios docentes.
- Grao de cumprimento da programación.
- Aplicación de medidas de atención á diversidade (farase un seguimento do cumprimento das ACI se as houber).
- Necesidade de incidir nalgún tema transversal específico, en función da realidade contemporánea.
- Análise da adecuación dos materiais e recursos didácticos empregados, da temporalización dos contidos, da metodoloxía empregada e dos criterios de avaliación e revisión dos indicadores de aprendizaxe considerados logros mínimos para aprobar a materia. Poderase recoller a impresión do alumnado sobre:
  - a) A adecuación das actividades planificadas para traballar a expresión escrita, a expresión oral, o funcionamento da lingua e as explicacións teóricas.
  - b) A duración das actividades programadas para traballar a expresión escrita, a expresión oral, o funcionamento da lingua e as explicacións teóricas.
  - c) A dificultade das actividades de expresión oral, expresión escrita, funcionamento da lingua e explicacións teóricas.
  - d) O grao de interese do alumnado por cada un dos apartados traballados na

materia.

e) O coñecemento do alumnado dos criterios de cualificación desde principio de curso.

f) A valoración sobre a adecuación das puntuacións outorgadas a cada apartado das probas e das porcentaxes aplicadas nos criterios de cualificación.

g) A utilidade e intensidade do uso das TIC na materia.

h) A opinión sobre as actividades complementarias e extraescolares.

Do mesmo xeito, propoñemos o uso dunha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto; esta realizarase ao final de cada trimestre, para así poder recoller as melloras no seguinte. Valoraremos a:

1. Temporalización das unidades didácticas.
2. Desenvolvemento dos obxectivos didácticos.
3. Manexo dos contidos da unidade.
4. Descritores e desempeños competenciais.
5. Realización de tarefas.
6. Estratexias metodolóxicas seleccionadas.
7. Recursos.
8. Claridade nos criterios de avaliación.
9. Uso de diversas ferramentas e avaliación.

De cada un destes puntos analizarase o que hai que destacar, o que hai que mellorar e, finalmente, as propostas de mellora persoal.

Na última reunión do Departamento recolleranse todas as modificacións ou adaptacións feitas ao longo do curso e, en consecuencia, a incorporación das propostas de mellora; incluíranse na memoria final do departamento para seren tidas en conta na programación didáctica do próximo curso.

Por último, hai que sinalar que tamén se fará o seguimento da programación didáctica a través da aplicación PROENS.

9. Outros apartados